

به نام خدا

پاسخ تمرین های علوم بلاغی 1 و 2

با تشکر از خانم شیرخانی از سمنان

برای دانلود نمونه سوالات و جزوات حوزه های علمیه
خواهران به ادرس زیر مراجعه کنید.

<https://bankejozavatehoze.kowsarblog.ir/>

■ تمرین ۱. در عبارات زیر کلماتی آمده که یک یا دو عیب از عیوب چهارگانه در آنها وجود دارد، با ذکر نوع عیب تعیین کنید.

۱. أَسْمَعُ جَمْعَةً وَلَا أَرَى طَحْنًا. ۱

۲. قال امرؤ القیس: رَبِّ جَفْتَةٍ مُنْعِنِجَةٍ وَطَعْنَةٍ مُنْخَفِرَةٍ وَخُطْبَةٍ مُنْخَضِرَةٍ وَقَصِيدَةٍ تُحْمِرُ لَبْلَبًا غَدًا بِأَنْقَرَةٍ. ۲

۳. مِنْ طَمْحَةٍ صَبِيرًا جَخَلْتَجِجَ لَمْ يَحْضُهَا الْجَدُولُ بِالسُّوُجِ

۴. خَلَفْتُ بِمَا أَرَقَلْتُ خَوْلَهُ هَمْزٌ جَلَّةٌ تُخَلِّقُهَا تُنْظِمُ

۵. وَمَا شَبْرَقْتُ مَنِ تَنْوَقِيَّةٍ بِهَا مَنِ وَحَى الْجِنَّ زِيْرُوم

۶. گریزان به بالا چرا بر شدی چو آواز شیر ژبان بشندی

۷. شکر الله که مگ دیدیم تـربـت پاک پیـمـر دیدیم

۱. صدای چرخش آسیاب را می شنوم ولی آردی نمی بینم.
۲. امرؤ القیس گفت: چه بسا کاسه سر ریز و زخم سرشار و خطبه روان و ازبر شده و قصیده نیکو که باقی می ماند.

■ تمرین ۲. در اشعار زیر، در صورت وجود عیوب مغلّ به فصاحت کلام، آنها را تعیین کنید.

۱. وَالْفَجْدُ لَا يَرْضَى بَانَ تَرْضَى بَانَ	۱. يَرْضَى الْمُؤْتَمِلُ مِنْكَ إِلَّا بِالرَّضَى
۲. وَتَنْ جَاهِلٌ بِسِيٍّ وَمَوْجِهَةٌ جِهَلَةٌ	۲. وَجِهَلٌ عِلْمِي أَنَّهُ بِسِيٍّ جَاهِلٌ
۳. أَلَا إِنَّ غِبْنَآ لَمْ تُجِدْ يَوْمَ وَابِطٍ	۳. عَلَيْكَ بِجَارِي ذَمِّهَا لَجَمُودٍ
۴. گر خدا خواهد که مان باری کند	۴. میلمان را جانب زاری کند
۵. آن شاه شجاع گر بکشد تیر و کمان را	۵. در یک کشش ششصد و شش تیر بدوزد

■ تمرین ۳. حال و مقتضای حال را در آیات و عبارات زیر بیان کرده و توضیح دهید هر کدام از آنها با حال کدام دسته از مخاطبان متناسب است.

۱. قرآن کریم: وَالْعَصْرِ * إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ.

۲. قرآن کریم: وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ.

۳. قرآن کریم: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ.

۴. قرآن کریم: وَإِنَّا لَآ نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا.

۵. فناء معاذك العزاة المقدما فما عتب المحزون حتى تبسما

۶. تقول للراضی عن إشارة الحروب: إِنَّ الْحَرْبَ مُتْلَفَةٌ لِلْعِبَادِ، ذَهَابَةٌ بِالطَّارِفِ وَالْأَثْلَادِ.

۷. يقول الناس إذا رأوا لصاً أو حريقاً: لئس، حريق.

۱. عصر، ۳.

۳. حجرات، ۱۳.

۲. مائدة، ۹.

۴. جن، ۱۰.

۵. مزده که شادکامی، سوگ پیشین را زدود. اندوهناک، چهره درهم نکشیده بود که لبخند بر لبهاش نشست.

۶. به کسی که از برانگیختن جنگ‌ها عشنود است می‌گویند: به راستی جنگ، مردم را نابود و دستاوردها و میراث‌ها را تباہ می‌سازد.

۷. مردم هر گاه دزد یا آتش گرفته‌ای را ببینند می‌گویند: دزد! آتش سوزی!

■ تمرین ۷. در عبارتهای زیر، جمله مؤکد و غیر مؤکد را مشخص نموده و ادوات تأکید را تعیین کنید.

۱. قرآن کریم: أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ.^۱
۲. قرآن کریم: قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغَوِّئَهُمْ أَجْمَعِينَ.^۲
۳. قرآن کریم: قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.^۳
۴. قرآن کریم: قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۱﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ.^۴
۵. پیامبر اسلام ﷺ: عَدَلَ سَاعَةَ فِي حُكُومَةِ خَيْرٍ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً.^۵
۶. كَمَ عَاقِلٍ عَاقِلٍ أَعْيَتْ مَسَاهِلُهُ وَ جَاهِلٍ جَاهِلٍ تَلَفَّاهُ مَسْرُوقًا.^۶
۷. عَرَفْتُ سَجَايَا الدَّهْرِ أَمَا شَرُّوهُ فَتَنَقَّدَ وَأَمَا خَيْرُهُ فَمُؤْعِدُ.^۷
۸. هان ای دل عبرت بین از دیده نظر کن هان ایوان مداین را آینه عبرت دان
۹. به جان دوست که در اعتقاد سعدی نیست که در جهان به جز از کوی دوست جایی هست

تسم

۲. ص / ۸۲

۱. بقره / ۱۲.

۴. مؤمنون / ۱ و ۲.

۳. یوسف / ۹۸.

۵. میزان الحکمه ج ۶ / ص ۷۹. یک لحظه عدالت در حکومت از هفتاد سال عبادت بهتر است.
۶. چه بسیار خردمندان که راه زندگانی برایشان بسته شده و چه بسیار نابخردانی که ایشان را با ناز و نعمت می‌بینی.
۷. طبع و ویژگی‌های روزگار را شناسایی کردم، بدی‌ها و شرور آن نقد و نیکی‌های آن نسیه است.

■ تمرین ۱۰. در آیات و اشعار زیر، مسند الیه را تعیین کنید و دلیل حذف آن را

بنویسید:

۱. قرآن کریم: عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَيَّ غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ!

۲. قرآن کریم: فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّشْكِرُونَ!

وَلَا بُدَّ لَكُمْ أَنْ تُسْرَدَ الْوَدَائِعُ

۳. وَمَا الْمَالُ وَالْأَنْفُسُ إِلَّا تُرَدُّونَ

اشباح موجودات را، او در مهبولی ریخت

۴. بخشد تعیین ذات را، روزی دهد ذرات را

وز مغز آدم عطسه ای بر خاک حواریخت

از حرز مریم جوشنی، بر کتف عیسی دوخته

انس چندان که فزونست فراق افزینست

۵. دیده ها از تو پر آب است و مرا پر خون است

وصال

۱. جن / ۲۶ و ۲۷.

۲. ذاریات / ۲۵.

۳. مال و خانواده، امانتی بیش نیستند و ناگزیر روزی امانت ها برگردانده می شود.

تمرین ۱۱. مسندالیه را در عبارات زیر پیدا کرده و دلیل تقدیم آن را بنویسید.

۱. الْحَبِيبُ عَادَ مِنَ السَّفَرِ. *بعضی درت سالی*

۲. كُلُّ ذَلِكَ لَمْ يُجِدِ نَفْعًا.

۳. فَمِثْلُكَ يَشْنِي الْمُزْنَ عَنْ صُوبِهِ *وَسْتَرِدُّ الدَّمْعَ عَنِ عَيْنِهِ*

۴. غَيْرِي بِأَكْثَرِ هَذَا النَّاسِ يَنْخَدِعُ *إِنْ قَاتَلُوا جَبَبْنَا أَوْ خَدُّوا نَخَبْنَا*

۵. طَيِّبِينَ أَنَا وَمَوَاطِئُ *وَالطَّيِّبِينَ فِي الْمَسَاوِئِ*

تمرین ۱۲. ضمن تعیین مسندالیه، دلیل تأخیر آن را از مسند بنویسید:

۱. قرآن کریم: اللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۳.

۲. قرآن کریم: لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۴.

۳. كَيْفَ السَّبِيلُ إِلَى سُلُوكِهِ؟ مَتَى وَأَيْنَ آلاَقْتِدَاءُهُ؟

۴. لِكُلِّ جَدِيدٍ لَذَّةٌ غَيْرَ أَنَّنِي *وَجَدْتُ جَدِيدَ الْمَوْتِ غَيْرَ لَذِيذِهِ*

۵. رسید مژده که آمد بهار و سبزه دمید *وظیفه گر برسد مصرفش گل است و نیل*

۶. شد عرضه زمین چو بساط ارم جوان *از پرتو سعادت شاه جهان ستان*

۱. مانند تویی ابر پر باران را از ریزش باز می دارد و جلو اشک را از ریختن می گیرد.
۲. من فریب این مردم را نمی خورم. آنکه فریب بیشتر مردم را می خورد دیگری است نه من. چه آنکه در جنگ کنند، می ترسند و یا سخن گویند، اظهار شجاعت می کنند.
۳. مائده / ۱۲۰.
۴. کافرون / ۶.
۵. برای هر چیز جدیدی لذتی وجود دارد به جز مرگ که من آن را لذیذ نمی دانم.

تمرین ۱۷. موارد اطلاق و تقييد را در جمله‌های زیر تعيين و نوع قيود را مشخص كنيد.

۱. قرآن كريم: فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَذَا مَا أَدْرَعْتُ وَأَكْتَابِيَةٌ * أَنِي فَكُنْتُ أَنِي مُلَافِي حِسَابِيَةٌ * فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ * فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ * قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ. ۱
۲. قرآن كريم: وَمَا رَبُّكَ بِظَلَامٍ لِّلْعَبِيدِ. ۲
۳. قرآن كريم: إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا. ۳
۴. قرآن كريم: فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ. ۴
۵. إِذَا كُنْتَ فِي زِعْمَةٍ فَارْزَعْهَا فإِنَّ السَّمَاسِي تُسْرَبِلُ التُّسْعَمُ ۵
۶. لَا تَبْتَئِنَنَّ وَكُنْ بِالصَّبْرِ مُعْتَصِمًا لَنْ تَبْلُغَ الْمَسْجِدَ حَتَّى تَلْعُقَ الْقَصِيرَ ۶
۷. عَسَى الْكَرْبُ الَّذِي أَمْسَيْتَ فِيهِ بِكِسْفٍ يُورِثُهُ فَسَرْجٌ قَسِيرٌ ۷
۸. بِسْتَيْلِ الْعَمَلَةِ طُولِ النَّهَارِ وَيَسْعُدُونَ إِلَى مَسَاكِنِهِمْ غِيَابَ الشَّمْسِ وَيَنْهَضُونَ طُلُوعَ الْفَجْرِ فَيَذْهَبُونَ ثَانِيَةً إِلَى أَعْمَالِهِمْ. ۸
۹. جَاءَ الضُّيُوفُ بَعْضُهُمْ. ۹
۱۰. رَأَيْتَ صَدِيقِي آتِيَهُ. ۱۰
۱۱. نُعَلِّمُنَا رَجُلًا فَاضِلًا. ۱۱

۱. حاقه / ۱۹-۲۳.

۲. فصلت / ۴۶.

۴. ص / ۷۳.

۳. نوح / ۱.

شهرگاه در نعمتی بودی آن را پاس بدار؛ زیرا گناهان، نعمت‌ها را تباہ می‌سازد.
 تو هرگز به مسجد و عظمت نمی‌رسی مگر آن‌گاه که تلخی صبر را
 چشی و ناگواری آن را تحمل کنی.
 امید است سحری و بلایی که روزم در آن به پایان رسید، در پس آن، گشایش نزدیکی باشد.

■ تمرین ۱۸. نوع قید مسند و دلیل حذف آن را در عبارات و اشعار زیر مشخص کنید.

۱. قرآن کریم: فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ^۱.

۲. قرآن کریم: وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ^۲.

۳. قرآن کریم: رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرَ إِلَيْكَ^۳.

۴. قرآن کریم: الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ^۴.

۵. قد كان منك ما يُؤلم^۵.

۶. نوشته است برگور بهرام گور که دست کرم به زبازوی زور

۷. گر نوازی، ورگشی، فرمان تورا است بسنده ایسم، اینک سر و تیغ و کفن

۸. تنور شکم، دمبدم تافتن مصیبت بود روز نایافتن

۹. اگر به لطف بخوانی، وگر به قهر برانی تو پادشاهی و ما بسنده توایم، تو دانی

۱۰. دوش، وقت سحر از غصه نجاتم دادند و اندر آن ظلمت شب، آب حیاتم دادند

۱. انعام / ۱۶۹.
۲. اعراف / ۱۴۳.
۳. یونس / ۲۵.
۴. امل / ۲ و ۳.
۵. به تحقیق از تو چیزی حاصل گردیده که هر کسی را دردمند می‌کند.

■ تمرین ۱۹. در جمله‌های زیر، مقصور و مقصوره علیه، نوع قصر و ادات آن را مشخص کنید.

۱. قرآن کریم: وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ.^۱

۲. قرآن کریم: فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ.^۲

۳. الْعِزَّةُ بِالْفَتَاةِ لَا يَكْثُرَةُ الْمَالُ.^۳

۴. عُمَرُ الْفَتَى ذَكَرَهُ لَا طَوْلَ مُدَّتِهِ وَمَوْتُهُ خَيْرٌ لَّهُ لَا يَوْمُهُ الدُّنْيَا؟

۵. وَمِنَ الْبَلِيَّةِ عَذْلٌ مِّنَ لَّيْرَعَوِي عَن غَيْبِهِ وَخِطَابٌ مِّنَ لَّيْسْتِهِمْ.^۵

۶. از دل بیدار در عالم همین نام است و پس چشم بیداری که دیدم حلقه دام است و پس

۷. نخواهم رفتن از دنیا مگر در پای دیوارت که تا در وقت جان دادن، سرم بر آستان باشد

۸. چو شمع خنده نکردی مگر به روز سیاهم چو بخت جلوه نکردی مگر به سوی سپیدم

به جز وفا و عنایت نماند از ستم تو ندامتی که نبردم، ملامتی که ندیدم

مهرداد اوستا

۱. هود / ۸۸

۲. رعد / ۴۰

۳. عزت و سربلندی به قناعت کردن است نه به زیادی مال.

۴. زندگی واقعی انسان به خوشنام بودن است نه به طولانی بودن سال‌های زندگی، و مرگ او به هنگام رسوایی و بدنامی اوست نه در لحظه مردن و مدفون شدن.

۵. از (انواع) بلاها و گرفتاری‌ها، سرزنش کردن کسی است که از گمراهی‌اش دست نمی‌کشد و گفتگو با کسی است که سخن را درک نمی‌کند.

تمرین ۱
۱.
۲.
۳.
۴.
۵.
تمرین ۱
کنید.
۱.
۲.
۳.
تمرین ۲
و مقصوراً
زعم العرب
نقلت الآراء
حكمتها قال
قال: في بيته
قال: لنفسه
حرر أنشور

نوعین ۲۰. در جمله های زیر، یکی از انواع قصص را به کار ببرید.

سایه نسر ۱۱۱

۱. الفراغ مُفَسِّدَةٌ. *ساختن (یا خراب کردن) خانه*
۲. سَكَتٌ عَنِ السَّيْفِ. *سکوت (یا خاموشی) از سوی شمشیر*
۳. طُولُ التَّجَارِبِ زِيَادَةٌ فِي الْعَقْلِ. *طول تجربه (یا تجربه کردن) زیادتی در عقل است.*
۴. يَدُومُ السُّرُورُ بِرُؤْيَا الْإِخْوَانِ. *دوام شادی (یا شادمانی) بر روی دیدن برادران است.*
۵. يَسُودُ التَّمْرَةُ قَوْمَهُ بِالْإِحْسَانِ إِلَيْهِمْ. *تیره شدن (یا تیره شدن) میوه در میان قومش به خاطر نیکی کردن به آنها است.*

نوعین ۲۱. مقصود علیه را در جمله های زیر معین کرده و فرق آنها را در معنا ذکر کنید.

۱. إِنَّمَا يُحِبُّ سَعِيدٌ السَّبَّاحَةَ فِي الصَّبَاحِ. *فقط سعید صبحانه را در صبح دوست دارد.*
۲. إِنَّمَا يُحِبُّ السَّبَّاحَةَ فِي الصَّبَاحِ سَعِيدٌ. *سعید فقط صبحانه را در صبح دوست دارد.*
۳. إِنَّمَا يُحِبُّ سَعِيدٌ فِي الصَّبَاحِ السَّبَّاحَةَ. *سعید فقط در صبح صبحانه را دوست دارد.*

نوعین ۲۲. داستان زیر را ترجمه کرده و انواع و روش های قصص، مقصود و مقصود علیه را تعیین کنید.

رَأَى الْعَرَبُ أَنَّ أَرْضِيَا تَلْفَطَتْ تَمْرَةً فَاخْتَلَسَهَا الثَّعْلُبُ فَأَكَلَهَا، فَاتَّطَلَقَا يَخْتَصِمَانِ إِلَى الشَّجَرِ، فَكَلَّمَتِ الْأَرْبَابُ: يَا أَبَا الْحِجَلِ فَقَالَ: سَمِعَ دَعْوَتَ قَالَتِ: أَتَيْتَاكَ تَخْتَصِمِينَ. قَالَ: عَادِلًا مَعَكُمْ قَالَتِ: فَأَخْرَجَ إِلَيْنَا.
فَدَخَلَ فِي بَيْتِ بَنِي الْحَكَمِ قَالَتْ ابْنِي وَجَدْتُ تَمْرَةَ قَالَ، حُلُوةٌ فَكَلِمَتِهَا قَالَتْ: فَاخْتَلَسَهَا ثَعْلَابٌ لَكَ لَفْسُهُ بِنِي الْخَيْرِ قَالَتْ فَلَطَمْتُهُ لَطْمَةً، قَالَ: بِحَقِّكَ أَخَذْتِ قَالَتْ فَلَطَمْتَنِي أُخْرَى قَالَتْ: فَاقْضِ بَيْنَنَا قَالَ: قَدْ فَعَلْتُ فَذَهَبَتْ أَقْوَالُهُ كُلُّهَا أَمْثَالًا.

نمرین ۲۳. مواضع وصل و فصل را در جمله‌های زیر تعیین کنید و سبب هر کدام را توضیح دهید.

وصل و فصل # ۱۸۳

۱. قرآن کریم: وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا. ۱
۲. قرآن کریم: إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَ أَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ. ۲
۳. قرآن کریم: وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَ جَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيْرًا. ۳
۴. قرآن کریم: فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا * إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا. ۴
۵. قرآن کریم: وَ ضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَ نَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُخْبِي الْعِظَامَ وَ مِمَّن رَمِيمٌ * فُلٌ بِحَيْثُهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ. ۵
۶. بِمَجْنَتِكَ إِقْبَالَ يَرْيَكَ تَنَا * إِنَّ الْعُسُودَ لَعَمْرِي غَابَةٌ الْعُسُورِ. ۶
۷. سَعِيدٌ يَقُولُ وَ يَفْعَلُ. ۷
۸. هل بَرِيءٌ خَالِدٌ مِنَ الْعَرَضِ؟ لَا وَ شَفَاءُ اللَّهِ. ۸

گفتم غم تو دارم گفتا غمت سر آید	گفتم که ماه من شو گفتا اگر بر آید
گفتم ز مهر و روزان رسم وفا بیاموز	گفتا ز خویر و یوان این کار کمتر آید
گفتم که بر خیالت راه نظر ببندم	گفتا که شبر و ست او از راه دیگر آید

حافظ

۱. نساء / ۳۶	۲. هود / ۵۳
۲. فرقان / ۳۵	۳. شرح / ۵ و ۶
شبی / ۷۸ و ۷۹	

جواهر البلاغه، ص ۲۱۹. روی کردن دنیا که به تو روشنی نشان می دهد تو را شگفت زده نکند. به جان مردم سرگشته بی شک خاموشی، پایان شعله ور شدن است.
 اسمجد می گوید و انجام می دهد.
 آیا خدایا بیماری بهبود یافت؟ نه - خدا به او شفا دهد.

۱. قرآن کریم: فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ قَبِيرٌ * نَجَاةً إِذْ أَخَذَهُمَا تَمَشَّى عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرًا مَا سَمِعْتِ لَنَا * *ایجاز*

۲. قرآن کریم: وَلَوْ أَنْ قَرَأْنَا سُورَةَ الْبُرُوجِ أَوْ قَطَعْتَ بِهِ الْأَرْضَ أَوْ كَلَّمْتَ بِهِ الْمُؤْمِنِينَ بَلِ الْأَمْرُ جَمِيعًا. ۲

۳. قرآن کریم: ق و الْقُرْآنِ الْمَجِيدِ * بَلِ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ. ۳

۴. قرآن کریم: فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ. ۴

۵. قرآن کریم: وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا. ۵

۶. قرآن کریم: أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا. ۶

۷. قرآن کریم: تَاللَّهِ تَفْتَأُ تَذَكُرُ يُوسُفُ. ۷

۸. قرآن کریم: أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ. ۸

۹. قرآن کریم: أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ. ۹

۱۰. رسول اکرم ﷺ: الضَّعِيفُ أَمِيرُ الرَّكْبِ.

۲. رعد / ۳۱

۴. آل عمران / ۱۰۶

۶. نازعات / ۳۱

۸. أنعام / ۸۲

۱. قصص / ۲۴ و ۲۵

۳. ق / ۲۱

۴. تین / ۲۲

۷. یوسف / ۸۵

۹. انفک / ۵۲

۱۱. أتسى الزمان آسوه في سبيته فترثتم وأكيناها عسى اللهم

ابو طالب

۱۲. وقيل لأعرابي يسوق مالا كثيرا: لِمَن هذا المال؟ فقال: لله في يدي.

۱۳. أكلت فاكهة ومائة.

۱۴. صيخدم، مرغ چمن با گل نخواستگفت

نازکم کن که در این باغ بسی چون تو شکفت

گل بسخندید که از راست نرنجیم ولیک

هیچ عاشق، سخن سخت به معشوق نگفت

حافظ

۱۵. دل می رود ز دستم صاحب دلان خدا را

دردا که راز پنهان خواهد شد آنکارا

حافظ

۱۶. درینا گردن طاعت نهادن

گرش همراه بودی دست دادن

سعدی

۱۷. یکی را گفتند: عالم بی عمل به چه ماند؟ گفت: به زنبوری عسل.

۱۸. دو کس مُردند و حسرت بردند: یکی آنکه داشت و نخورد و دیگری آنکه دانست و نکرد.

سعدی

۱۹. دو کس رنج بیهوده بردند و سعی بی فایده کردند: یکی آنکه اندوخت و نخورد و دیگری آنکه آموخت و نکرد.

سعدی

۱. فرزندان روزگار در جوانی نزدش آمده و او، فرزندانش را شاد کرد. و (اما) در حالت پیری، ما بر او وارد شدیم.

۲. به شخص باده‌نیشی که مالی را حمل می‌کرد، گفته شد: این مال از کیست؟ گفت: از آنی خداست که در

دست من است. ۳. خوردم میوه را و آشامیدم آب را.

۲۷. در جمله‌های زیر، موارد اطناب را با توضیح بیان کنید.

۱. قرآن کریم: وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هُوَلَاءِ مَقْطُوعٌ مُضْبَجِينَ.^۱
۲. قرآن کریم: أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ * أَوْ أَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ * أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ.^۲

۳. قرآن کریم: وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ * كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ.^۳

۴. قرآن کریم: أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ * أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَيْنِينَ.^۴

۵. سَقَى اللَّهُ نَجْدًا وَالسَّلَامَ عَلَىٰ نَجْدٍ وَ يَا حَبَّذَا نَجْدٌ عَلَى الْقُرْبِ وَالْبِعْدِ^۵

مروان بن ابی حفصه

۶. وَأَعْلَمُ فَعَلِمَ الْمَرُوءَ يَنْفَعُهُ أَنْ سَوْفَ يَأْتِيهِ كَلٌّ مَا قَدِيرًا^۶

۷. لَمْ يُبْقِ جُودَكَ لِي شَيْئًا أُؤْمَلُهُ تَرَكْتَنِي أَصْحَبَ الدُّنْيَا بِلَا أَمَلٍ^۷

نابغه

۱. حجر / ۶۶

۲. اعراف / ۹۹-۹۷

۳. انبیاء / ۳۴ و ۳۵

۴. شعراء / ۱۳۲ و ۱۳۳

۵. خداوند نجد را سیراب سازد و درود بر نجد باد و چه نیکوست نجد از نزدیک و دور.

۶. بدان دانش شخص به او سود می‌بخشد که آنچه مقدر است به زودی می‌رسد.

۷. بخشش تو برای من چیزی که آرزو داشته باشم، باقی نگذاشته است. تو مرا و انهادی در حالی که بدون آرزو در دنیا زیست می‌کنم.

■ **تعرین ۲۸** در آیات، روایات و اشعار زیر، ارکان تشبیه را مشخص کنید.

۱. قرآن کریم: **اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي**

زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ.^۱

۲. قرآن کریم: **فَمَالَهُمْ عَنِ التَّذْكِيرَةِ مُعْرِضِينَ كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنفِرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ.**^۲

۳. قرآن کریم: **مِثْلَهُمْ كَمِثْلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ**

وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ.^۳

۴. امام علی علیه السلام: **أَهْلُ الدُّنْيَا كَرْتَبٍ يُسَارُّ بِهِمْ وَهُمْ نِيَامٌ.**^۴

۵. امام علی علیه السلام (در وصف پیامبر صلی الله علیه و آله): **كَلَامُهُ بَيَانٌ وَصَمْتُهُ لِسَانٌ.**^۵

۶. **كَأَنَّ ابْيَاضَ الْبَدْرِ مِنْ بَعْدِ غَيْمِهِ نَجَاةٌ مِنَ الْبَأْسَاءِ بَعْدَ وَقُوعِ**

إِنَّمَا الدُّنْيَا كَسَيْتٍ تَسْجَتُهُ الْعَنَكَبُوتُ^۷

۸. دریای فراوان نشود تیره به سنگ عارف که بر نجد تنگ آب است هنوز

۹. روز عیشم ز محنت و شدت تیره چون ظلم و تلخ چون هجران

۱. نور/ ۳۵. ۲. مدثر/ ۵۱ - ۴۹.

۳. بقره/ ۱۷.

۴. نهج البلاغه، حکمت ۶۴. مردم دنیا همچون سوارانند که در خوابند و آنان را می‌رانند.

۵. نهج البلاغه، خطبه ۹۶. گفتار او ترجمان هر مشکل است و خاموشی او، زبانی گویا برای اهل دل.

۶. گویا درخشندگی ماه تابان پس از در آمدن از پشت ابرها، رهایی از مصیبت پس از گرفتار شدن در آن است.

۷. همانا دنیا چونان خانه‌ای است که بافتش از عنکبوت است.

■ تمرین ۲۹. در عبارات زیر، انواع علاقه‌های مجاز مرسل را تعیین کنید.

۱. قرآن کریم: إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ نَفْسَ بُطُونِهِمْ نَارًا
وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا.^۱

۲. قرآن کریم: يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ.^۲

۳. قرآن کریم: يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ.^۳

۴. امام علی علیه السلام: فَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ مُحَمَّدًا صلى الله عليه وآله عَلَمًا لِلسَّاعَةِ وَمُبَشِّرًا بِالْجَنَّةِ.^۴

۵. امام علی علیه السلام: هُمْ (أَلْ مُحَمَّد) عَيْشُ الْعِلْمِ وَمَوْتُ الْجَهْلِ.^۵

۷. من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم

که گاه‌گاه بر او دست اهرمن باشد

۸. من به گوش خود از دهانتش دوش

سخنانی شنیده‌ام که مپرس

۲. آل عمران / ۱۶۷.

۱. نساء / ۱۰.

۳. فتح / ۱۰.

۴. نهج البلاغه، خطبه ۱۶۰. همانا خداوند، محمد صلى الله عليه وآله را نشانه‌ای ساخت برای قیامت و مزده دهنده‌ای به بهشت.

۵. نهج البلاغه، خطبه ۲۳۹. آنان دانش را زنده کنند و نادانی را میرانند.

■ تمرین ۳۳ مکنی به و مکنی عنه و نوع کنایه را در عبارات زیر مشخص کنید.

۱. قرآن کریم: وَالسَّمَوَاتِ مَطْوِيَّاتٍ بِيَمِينِهِ ۱
۲. قرآن کریم: الرُّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ۲
۳. قرآن کریم: فَذَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا ۳
۴. قرآن کریم: حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءَهُمَا شَهِدَ عَلَيْهِمَ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ ۴
۵. قرآن کریم: وَأُمُّهُ صِدْقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ۵
۶. پیامبر اکرم ﷺ: خَيْرُ النَّاسِ مَنْ أَنْتَفَعَ بِهِ النَّاسُ ۶
۷. الیَمُنُّ یَسْتَبِیحُ ظِلَّهُ ۷
۸. إِنَّ فِی سُبُوحِ السَّمَاوَاتِ وَمَآءِ السَّمْوِیَّاتِ وَمَا بَیْنَهُنَّ مِنْ شَیْءٍ لَیْسَ بِعِندِ اللَّهِ حِزْبٌ لَیْسَ بِمُتَعَدِّیٍّ لِحُدُودِهِ ۸
۹. إِذَا الْجُودُ لَمْ یُرَزَّقْ خَلَاصًا مِّنَ الْأَذَى ۹

لِضِيَاءٍ یُرْزَقُ بِكُلِّ ضِيَاءٍ ۸

فَلَا الْحَمْدُ مَكْشُوبًا وَلَا الْمَالُ بَاقِيًا ۹

۱. زمر / ۶۷
 ۲. طه / ۵
 ۳. اعراف / ۲۲
 ۴. فصلت / ۲۰
 ۵. مائده / ۷۵
 ۶. بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۲۸۱، روایت ۷. بهترین مردم کسی است که به مردم سود رساند.
 ۷. یمن و برکت، پیرو سایه اوست و بزرگواری در رکاب او راه می‌رود.
 ۸. بی شک در جامه تو که بزرگواری در آن است درخشش وجود دارد که هر درخششی را خوار می‌سازد.
 ۹. زمانی که بخشش، پیراستگی از آزار را نصیب نشده باشد، پس نه ستایش به دست آمده است و نه دارایی باقی مانده.

■ تمرین ۳۳. در آیات و اشعار زیر، محسنات معنوی خوانده شده را مشخص کنید.

۱. قرآن کریم: تَحَسَّبُهُمْ أَيْقَازًا وَهُمْ زُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشَّمَالِ^۱.

۲. قرآن کریم: ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى^۲.

۳. قرآن کریم: يُجِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ^۳.

۴. أصون أديم وجهي عن أناسٍ لبقاء الموت عندهم الأديب^۴

وزب الثمر عندهم بغيض ولو وافى به لهم حبيب^۵

سراج الدين وراق

۵. ما أحسن الدين والدنيا إذا اجتمعا وأصبح الكفر والإفلاس بالرجل^۵

خالد بن صفوان

ع غنچه گلین و صلم ز نسیمش بشکفت

مرغ خوشخوان طرب از برگ گل سوری کرد

حافظ

۱. کهف / ۱۸.

۲. اهل / ۱۳.

۳. اعراف / ۱۵۷.

۴. پوست چهره‌ام را از مردمی پاس می‌دارم که ملاقات مرگ پیش آنان چون بر خورد با ادیب است و شاعر نزد آنان دشمن است اگر چه در حد کمال شعری را «حبيب» بر ایشان بسراید.

۵. چه نیکوست دین و دنیا هنگامی که جمع شود و چه زشت است کفر و بیچارگی در مرد.

بشکر ایزد که ز تاراج خزان رخنه نیافت

محسنات معنوی (۱) ■ ۲۸۹

بسوستان سمن و سرور و گسل و ششادات
مقام النور

در مجلس ما عطر میامیز که ما را
هر لحظه ز گیسوی تو خوشبوی مشام است
حافظ

تعرین ۳۴ در آیات زیر، طباق را از مقابله مشخص کنید.
حافظ

۱. قرآن کریم: فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ

۲. قرآن کریم: فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا ۗ

۳. قرآن کریم: لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ ۗ

۴. قرآن کریم: بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِن قَبِيلِهِ الْعَذَابُ ۗ

۵. قرآن کریم: لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۗ

۶. قرآن کریم: أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ نَتْلُو فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا ۗ

ه شده را مشخص کنید.

ن وذات الشمال ۱

سندهم الأديب ۲

هم حبيب ۳

سراج الدين وراق

لائس بالرجل ۵

خالد بن صفوان

گل سوری کرد

حافظ

یب است و شاعر نزد

۲. انعام / ۱۲۵

۴. حدید / ۱۳

۵. انعام / ۱۲۲

نور / ۷۰

حدید / ۲۳

نور / ۲۸۹

■ تمرین ۳۵. در آیات و اشعار زیر، محسنات معنوی را مشخص کنید.

۱. قرآن کریم: ظَلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرِيهَا.^۱

۲. قرآن کریم: وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ.^۲

۳. عُيُونٌ وَأَصْدَاغٌ وَفِرْعٌ وَقَامَةٌ

وَخِالٌ وَوَجَنَاتٌ وَفِرْقٌ وَبِدشَفٌ

سَيُوفٌ وَزِيحَانٌ وَبِلَلٌ وَبِائَةٌ

وَمِسْكَ وَبِقَاوُتٌ وَضَبِيحٌ وَفِرْقَةٌ^۳

۴. مَنْ قَاسَ جَدْوَالَكَ بِالْعَمَامِ فَمَا

أَنْصَفَكَ فِي الْحُكْمِ بَيْنَ شَكَلَيْنِ

أَنْتَ إِذَا جُودْتَ ضَاحِكٌ أَبَدًا

وَمَوْ إِذَا جَادَ دَامَعَ الْعَيْنِ^۴

۵. سَأَطْلُبُ حَقِّي بِالْقَنَا وَمَشَايِخِ

كَأَنَّهُمْ مِنْ طُولِ مَا التَّمَّوْا مُرَدًّا

ثِقَالٍ إِذَا لَاتُوا خِيفَافٍ إِذَا دُعُوا

كَثِيرٍ إِذَا شَدُّوا قَلِيلٍ إِذَا عُذُّوا^۵

۲. انفال / ۲۸.

۱. نور / ۳۰.

۳. چشم‌ها، شقیقه‌ها، قامت، خال، گونه‌ها، فرق سر، میان دندانها و لب او؛ شمشیرها، ریحان، شب، درخت

سرو، مشک، یاقوت، بامداد و شراب است.

۴. هر کس بخشش تو را با ابر قیاس کند در داوری بین دو تصویر انصاف نداده است. تو آنگاه که می‌بخشی

پیوسته خندانی و آن، هنگام عطا، اشک ریزان است.

۵. به زودی حقم را با نیزه‌ها و سالمندانی طلب می‌کنم که از بس در وقت بیکار نقاب زده‌اند چونان نوجوانان

۱۰. أَلَا أَيْهَا النَّبِيُّ الْقُورَيْشِيُّ أَلَا أَنْتَ جَلِيٌّ

بِصَبِيحٍ وَمَا الْإِسْبَاحُ مِنْكَ بِأَنْتَ ۱

۱۱. رواق منظر چشم من آشیانه توست

کرم نسما و فرود آکه خانه، خانه توست

۱۲. غم زبردستان بخور زینهار

بسترس از زبردستی روزگار

۱۳. غافل منشین نه وقت بازی است

وقت هنر است و سرفرازی است

۱۴. مزن بر سر ناتوان دست زور

که روزی در افستی به پایش چومور

۱۵. چگونه شکر این نعمت گذارم

که زور مردم آزاری ندارم

۱۶. من که باشم که بر آن خاطر خاطر گذرم

لطفها می کنی ای خاک درت تاج سرم

۳۰۲ ■ آشنایی با علوم بلاغی

۶ چشم و خط و زلف و خال و قد و خد یار هست

نرگس و ریحان و سنبل مشک و سرو و یاسمن

۷ در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود

کاین شاهد بازاری و ان پرده نشین باشد

۸ حافظ افتادگی از دست مده زانکه حسود

عرض و مال و دل و دین در سر مغروری کرد

۹ خوشم از گریه خود گرچه همه خون دل است

زانکه بوی تو ز هر قطره خون می آید

۱۰ دانی چرا ستاره نبیند کسی به روز

ببند بر آسمان به شب تیره صد هزار

زیرا که هر ستاره که روشن بود به شب

خورشید، باامداد کند بر سرش نثار

۲۴. گوشوار زر ولعل ارچه گران دارد گوش

دور خوبی گذران است نصیحت بشنو

حافظ

۲۵. در مصطفی عشق تنعم نتوان کرد

چون بالش زر نیست بسازیم به خستی

حافظ

۲۶. خوش بود گر محک تجربه آید به میان

تا سیه روی شود هر که در او غش باشد

حافظ

۲۷. فقلت حافظ در این سراچه عجب نیست

هر که به میخانه رفت بسی خبر آید

حافظ

۱۰. وَمَا يَكُ فَرِيٍّ مِنْ عَيْبٍ فَبَائِي

جَبَانُ الْكَلْبِ فَهَزُولُ الْفَصِيلِ ۱

۱۱. تَلِيلُ النَّارِ دَقٌّ وَرَقٌّ حَشْنٌ

كَأَنَّ أَبْصَاهُ أَوْرَثَهُ الشُّلَّالَ ۲

۱۲. مگر مسلمانان همین است که حافظ دارد

وای اگر از پس امروز بود فردایی

حافظ

۱۳. آسمان کوه زهره آفتاب کان ضمیر

آفت هرچه آفتاب از کوه و کان انگبخته

خاقانی

۱۴. زان تشنگان هنوز به عتیق می‌رسند

فَرِيَادُ الْعَطَشِ زَيْبِيَابَانِ كَرِيلا

معتم

۱۵. در نفس طلبید هر کجا گرفتاری است

مَنْ اَزْكَمَنْدَتُو تَا زَنْدَهَام نَخْوَاهِم جَت

سعدی

تحریر ۳۶. در عبارات‌های زیر انواع جناس را تعیین کنید.
 محسنات لفظی ■ ۲۱۱

۱. قرآن کریم: وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْأَوْنَ عَنْهُ.
۲. وَأَرْضِهِمْ مَا كُنْتُ فِي أَرْضِهِمْ.
۳. مَا مَاتَ مِنْكُمْ الزَّمَانُ لِإِيَّاهِ
۴. تو را که مالک دینار نیستی سعدی
۵. هر که در مان کرد مرجان سرا

تحریر ۳۷. در عبارات‌های زیر، انواع محسنات لفظی را مشخص کنید.

۱. قرآن کریم: إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ.
۲. قرآن کریم: وَالْمُرْسَلَاتِ حُرُفًا فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا.
۳. قرآن کریم: فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ وَطَلْحٍ مَنضُودٍ وَقَبْلِ مَمْدُودٍ.
۴. پیامبر اسلام ﷺ: الْخَيْلُ مَعْقُودَةٌ بِأَوْصِيهَا الْخَيْرُ.

۵. مرده و زنده دل من، گریه و خنده دل من	خواجه و بنده دل من، از تو چه دریا دل من
۶. سیای خامه، انشایی رقم کن	سه نام خالق لوح و قلم کن
رقم ساز همه همه اشبا کما می	بهدار گفندی از کما می

انعام / ۲۶

۱. آنان را تا زمانی که در سرزمین آنان هستی راضی نگهدار.

۲. هر آن بزرگواری و کرمی که از روزگار ببرد به راستی که در پیشگاه بچی بن عبد الله زنده است.

۳. مرسلات / ۲۵ و ۲۶

۴. مرسلات / ۲۵ و ۲۶